

Verslag BLAUWE ROUTE workshop

4 maart 2020, 12:00 - 18:00; KWR, Nieuwegein

Verslag door Herman Hummel (in schaduw aandachtspunten voor de komende NWA call)

Blauwe Route (BR) voorzitter Henk Brinkhuis opent de bijeenkomst.

Het BR kernteam heeft besloten voor het komende jaar 2 onderzoeklijnen te stimuleren voor het indienen van NWA voorstellen, te weten 1) Noordzee in Transitie en 2) Watervoorziening en -sanitatie. Doel van de bijeenkomst is te zien welke hoofdlijnen het best uitgezet kunnen worden en welke partijen het beste kunnen/willen meedoen of kunnen aanhaken.

Stefan Jongerius (NWO/NWA) schets het "funding" landschap met 134 "instrumenten" binnen 5 hoofdlijnen: "Open competitie", "Talent programma", "Onderzoeksinfrastructuur", en het nu voor ons van belang zijnde "KIC" (Kennis en Innovatie Convenant, met de daaraan verbonden 9 Topsectoren, de Missies en Innovaties, en de KIA d.i Kennis en Innovatie Agenda), en de "NWA" (Nationale Wetenschaps Agenda met 25 Routes).

Binnen het KIC is dit jaar beschikbaar voor 1) thematische Missies 55 M€, 2) Strategie (waarbij ook de LTP (lange termijn planning)) 30 M€, en, nu van minder belang, 3) Vraag 15 N€ (voor PPPs), 4) Praktijk 18 M€ (voor HBO's). Voor de KIC komt veel sturing vanuit EZK en is een ferme matching (tot 50 %) nodig. Binnen de NWA is dit jaar beschikbaar voor de ORC (Onderzoek op Routes door Consortia) 80,5 M€. Voor Route management is 50 k€ beschikbaar. Binnen de NWA ligt de sturing bij NWO, voor onderdelen in overleg met ministeries. Er is slechts 10 % matching nodig

Marck Smit (NIOZ) licht toe hoe de scores verlopen zijn bij de NWA 2018 & 2019. Medische en Technische voorstellen scoorden goed, en de BR scoorde slecht. Science for Society scoort duidelijk goed.

Voor het opstellen van een NWA voorstel is de 'take home message' er voor te zorgen dat: 1) het gaat om wetenschap waar Nederland overduidelijk op zit te wachten, 2) de tekst voor iedereen begrijpelijk is aangezien de beoordelingscommissies breed samengesteld is, 3) het doel en het onderzoek goed gekaderd wordt.

Han Lindeboom (NIOZ) licht de opzet van de Noordzee workshop toe. Voor het opstellen van een hernieuwd Noordzee in Transitie (NiT) voorstel moeten we ons goed oriënteren op de prioriteiten voor onderzoek en monitoring in bijlage 2 van het NoordzeeAccoord (NZA), waarvoor 55 M€ beschikbaar is. De eerste twee prioriteiten zijn het belangrijkste, te weten 1) Ecologische kennis versterken (met o.a. draagkracht), en 2) Inzicht in het functioneren van het Noordzee systeem. Overige thema's zijn: 3) Versterken van de basiskennis, 4) Natuurherstel, 5) Effecten WoZ, 6) Voedsel en visserij, 7) Anthropogene factoren en cumulatieve effecten, 8) Socio-economisch onderzoek, 9) Project secretariaat en datamanagement.

Het eerste NiT voorstel omvatte 22 projecten – dat zal nu minder moeten. De projecten moeten ook maatschappelijk relevanter zijn. Het hoofdvorstel zal weer in de categorie tot 10 M€ ingediend worden. Mogelijk moeten we enkele subvoorstellen formuleren, zoals voor Zee-/Scheepvaart en voor Zandwinning/-suppletie in de andere categorieën (tot 2 en tot 5 M€).

Marc Bierkens (UU) presenteert de opzet van de Watervoorziening workshop. Hoofdonderdeel is een Betrouwbare en gezonde watervoorziening, waartoe een meta-consortium wordt gevormd, voor 1 of meerdere voorstellen.

Parallele sessie Noordzee

Han Lindeboom treedt op als voorzitter voor de Noordzee sessie.

Han licht het NZA toe en wat we in een nieuw NiT-2 voorstel zouden kunnen accentueren gelet op bijlage 2 van het NZA en de transitie van/in de Noordzee (zie ook hierboven onder NZA eerste 2 prioriteiten). Vanwege de Food en Energy transitie is een ecologisch effect met nieuwe habitat-types (Nature transitie) zo goed als zeker. We moeten echter niet alleen letten op Eco-targets, maar ook op User-targets. Zo zullen een paar windparken mogelijk meer naar het noorden verschoven worden, zodat in het zuiden meer voor de visserij (inclusief testen voor puls-visserij) te besparen is – maar wat betekent dat voor de ecologie. Een aantal aangewezen natuurgebieden wordt geheel gesloten voor bodemberoerende visserij, met uitzondering van een klein deel voor onderzoek.

We kunnen het NiT-2018 voorstel als model nemen voor NiT-2, maar dan meer letten op: 1) meer ruimte voor de subproject-beschrijvingen (maar wel minder dan 22 subprojecten), die 2) wetenschappelijk goed zijn, en 3) maatschappelijk erg relevant.

Voorstel nu is om het NiT-2 hoofdvorstel te laten bestaan uit de eerdere Draagkracht en Voedsel componenten met een versterkt socio-economisch deel (cluster 2, 3, en 4), en dat in te dienen binnen de categorie tot 10 M€. Cluster 1 van NiT-2018, Energie, zou zich dan kunnen bundelen in een voorstel binnen de categorie 2 tot 5 M€. Daarnaast zouden nog 2 specifieke urgente vragen binnen de categorie tot 2 M€ ingediend kunnen worden.

Voorstellen zouden ook ingediend kunnen worden bij:

- Missie gedreven calls, te weten 1) de KIA Energietransitie en Duurzaamheid, en 2) de KIA Landbouw, Water en Voedsel (per thema totaal budget 4 M€, per voorstel max 800 k€)
- Strategische samenwerking (KIC '20-'23), waarbij we een LTP voor de Noordzee zouden kunnen formuleren (budget max 10M€/jaar, totaal per voorstel 75 M€, NWO bijdrage 25-33 %)

Tijdschema voor indienen voor de komende NWA ronde: 1) aanmelden mei, 2) beknopte aanvraag medio juni, 3) deadline indienen januari 2021

Herman Hummel (NIOZ) stelt voor om vervolg-bijeenkomst voor eind maart (filteren eerste plannen) en begin mei (samenstellen eerste aanmelding) te plannen. Luca van Duren (Deltares) pleit voor een beperkte (taak)groep voor de bijeenkomst eind maart.

Pieter 't Hart (MKC) illustreert de 4 speerpunten voor de Maritieme Industrie, te weten: 1) Towards Zero Emission (incl. circulaire scheepvaart en alternatieve energiedragers), 2) Digital & Autonomous Shipping, 3) Safety & Security (incl. scheeps-stabiliteit en aanvarings-risico), 4) Blue Growth (incl. Zon op Zee, zeewierteelt, aquacultuur/visserij, drijvende toekomst).

Jeroen Vis (LNV) geeft een overzicht van het gerelateerde beleid bij de Ministeries.

Basis van het beleid is een veilige, schone, gezonde, ecologisch diverse Noordzee die bijdraagt aan de economische en maatschappelijke behoeftes. Hoe bereik je zo iets? Bijv. door 1) gezamenlijk (participatief) sturen (wat andere benadering is dan de vanoudsher politiek duiding), en 2) door een hoog niveau van functie-combinaties na te streven (waarbij sommige functies wel gescheiden moeten worden).

Hoofddoelen die de ministeries hierbij volgen zijn: 1) Herstel natuur, 2) Verduurzamen visserij en voedselproductie, 3) Realisatie offshore energie-transitie, 4) Veiligheid in transport, 5) Veranderd gebruik binnen ecologische draagkracht, 6) transitie in kennis (met “joint fact finding”)

De beleidsontwikkelingen worden ook beïnvloed door ontwikkelingen bij OSPAR, de CBD, de KRM, de NoordzeeStrategie 2030, en het Programma Noordzee 2022-2026 (de laatste is weer deels gekoppeld aan het NZA).

In de volgende plenaire discussies komen de volgende vragen en opmerkingen naar voren (enigszins geordend naar relatie tot elkaar, en derhalve niet in tijdsvolgorde).

Opmerkingen betreffende een centraal voorstel (tot 10 M€)

- Zorg voor een duidelijk inbedding van het NZA (Jakob Asjes, WMR).
- Gebruik het NZA als anker, maar ook als zeef. Delen die niet genoemd worden in het NZA kunnen mogelijk binnen MMPI een plek vinden (Henk Merkus, I&W)
- Kom wel tot praktijkgerichte zaken (Jeroen Vis, LNV)
- Binnen ieder voorstel moeten wel de 3 transities aangestipt blijven, en vooral gekeken worden naar de interacties (Luca van Duren, Deltares).
- Beschouw verschillende (gekoppelde) trofische niveaus als 1 kennisdeel (Kees Camphuysen, NIOZ).
- Het wordt een voorstel binnen een NWO programma, dus funderend onderzoek is de basis (Martin Baptist, WMR)
- Stel doel en maatschappelijke vragen (per transitie-type) centraal in NiT-2 (Herman Hummel, NIOZ).
- Wat zijn de belangrijkste vragen, en bepaal dan over alles heen een strategisch sterk voorstel. Voorkom daarmee het commentaar op NiT 2018 waarin onvoldoende samenhang (tussen deelprojecten) werd gevonden (Bert Fokkema, Shell).
- Hoe komt het over bij de maatschappij (Irene Kingma, SdN).
- Hoe zag de Noordzee er ooit uit – welk droombeeld hebben we hiervan (Tony Minns, Deltares)
- Kan het voorstel/onderzoek een ambassadeursfunctie hebben voor bijv. echt duurzame vis. Maak dat duidelijk naar de maatschappij toe (Christien Absil, FFF).
- Breng actief naar buiten dat onderzoeksvragen maatschappelijke relevantie hebben (Bert Fokkema, Shell). Deze onderzoeksvragen moeten leidend zijn in het voorstel (Bert Fokkema, Shell; Tony Minns, Deltares).
- Bij welke netwerken kan het (voorstel en resultaten) neergelegd en gebruikt worden.
- Let op bestaande programma's, en maak een 'gap'analyse (Irene Kigma, SdN).
- Kies een beperkt aantal trekkers voor de hoofdoelen binnen de transities. Deze maken als eerste een goed verhaal (Tony Minns, Deltares).
- Een visie m.b.t. monitoring zou meer uitgebouwd kunnen worden (gelinkt aan Informatiehuis Marien).
- Geef ook aandacht aan de onzekerheid bij verschillende scenario's, en hoe ga je daar mee om in governance vraagstukken (Luca van Duren, Deltares).
- Hoeveel windmolens heb je nodig om iets te implementeren (Mark van Koningsveld, van Oord).
- Het voorstel zou ook in een internationale context neergezet moeten worden – het is 1 Noordzee (Pieter Boersma, TNO; Jakob Asjes, WMR).
- Hoe koppelen we het aan BANOS (Jeroen Vis, LNV).
- Moet er niet een Noordzee-instituut komen? (Henk Brinkhuis, NIOZ).

Opmerkingen betreffende mogelijke (kleinere) voorstellen (tot 5 M€)

- Zorg voor zelfstandige voorstellen – ook binnen KIA (Henk Brinkhuis, NIOZ).
- Zandwinning en -suppletie, en effecten daarvan, kunnen in een apart voorstel (Jakob Asjes, WMR).
- Maak een link met menselijke gezondheid, bijv. via waterkwaliteit en/of recreatie (Lucie Vermeulen, RIVM).

- Hoe scoren andere zaken als gezondheid en veiligheid (en daarbij scheepvaart, geneesmiddelen, vervuiling, microplastics, ...). De mens is deel van een gezond systeem (Pieter Boersma, TNO)
- Een duurzame Noordzee vraagt om een veiligere scheepvaart. Schattingen laten nu per jaar 1,5 keer een aanvaring met windmolens zien (Bas Buchner, MARIN).
- Wat zullen de effecten van nieuwe technieken zijn (Olaf Waals, MARIN) (vervolg-opmerking door Han Lindeboom: Lopen de (ontwikkelingen van) nieuwe technieken dan wel in de tijd in fase met de rest van een voorstel).

Conclusie van Han Lindeboom op basis van de discussies

- Ja, we gaan voor NWA voorstellen
- We moeten de hoofddoelen selecteren, op basis van 1) de maatschappelijke (en onderzoeks) vragen, en 2) de 3 transities (en interacties) tezamen
- Mogelijk meerdere voorstellen:
  - Hoofdvoorstel met een Ecologische hoofdvraag ((cluster B in NiT 2018), plus Voedsel (cluster C), en Socio-economisch (cluster D, met accent op aspecten in maatschappij),
  - Kleinere voorstellen m.b.t. bijv. Zandwinning/suppletie of Innovatieve technieken als (die wel een link blijven hebben naar het hoofdvoorstel).

Op de vraag wie, naast de kennisinstututen NIOZ, WMR en Deltares, wil participeren in het NiT-2 voorstel, en de daarbij horende kleinere voorstellen, wordt massaal positief geantwoord, o.a. Pieter Boersma (TNO), Lucie Vermeulen (RIVM), Bert Fokkema (Shell), Mark van Koningsveld (van Oord), Henk Merkus (I&W), Jeroen Vis (LNV), Bram van der Wees (TKI WoZ), Ingeborg van Splunder (RWS), Christien Absil (Fresh Fish Foundation). In vooroverleg heeft Guido Hommel (NWEA) aangegeven ook positief te zijn. Op voordracht van Bert Fokkema zou NOGEPa nader gevraagd kunnen worden omdat deze organisatie al 30 jaren in de Noordzee actief is en de leden veel data hebben.

Han Lindeboom en Kees van Leeuwen (KWR) geven een samenvatting van de Noordzee workshop, respectievelijk de Watervoorziening workshop.

Kin Sauters (NIOZ) geeft aan het eind van de bijeenkomst een visie op de communicatie-strategie hoe we burger, beleid, en politiek kunnen "raken". In samenspraak met de communicatie afdelingen van andere collega-instituten zal een campagne opgezet worden met frequente berichtgeving over voorgenomen Blauwe Route acties in het komende jaar

Henk Brinkhuis sluit af onder dankzegging voor deelname en bijdragen.